

Od bohatství k efektivní správě majetku

Úspěšní podnikatelé dosud enormně zvyšovali své jmění zejména budováním a rozvojem svých firem. Teď přichází čas, kdy bude pro další rozvoj, ale i jen udržení hodnoty jejich majetku klíčová jeho efektivní a profesionální správa, říká Jaroslav Havel, řídící partner největší česko-slovenské advokátní kanceláře Havel & Partners. Jaké otázky v dnešní době řeší čeští miliardáři a jakou roli budou hrát v předávání majetku v budoucnu ženy?

Zasáhla do vaší práce válka na Ukrajině?

Ovlivnila poskytování služeb některým klientům?

Dnešní doba testuje připravenost obchodních modelů na podstatné ekonomické a geopolitické změny. Světová i česká a slovenská ekonomika čelí vysoké inflaci, mnoho firem se stále vyrovnává s následky pandemie a teď řeší i ekonomické a obchodní důsledky související s válkou na Ukrajině a energetickou krizí. Logicky to má na řadu firem zásadní dopady, a klienti se tak v těchto nepředvídatelných podmínkách zajímají, jak v nich obstát a fungovat.

Jaký vliv má a bude mít ruská agrese na Ukrajině na majetek českých miliardářů? A jaké společné otázky teď čeští a slovenští miliardáři nejvíce řeší?

Hlavní šok již pominul a podnikatelé museli v nové situaci začít fungovat. Řada z nich sčítá ztráty a ty budou v mnoha oborech významné, jiní se soustředí na změny v investičních strategiích. Velká část nejbohatších Čechů a Slováků ale samozřejmě dál bohatne. Zároveň všichni vnímají, že Rusko je již nepřijatelným obchodním partnerem, což může řadu investorů odradit. Všech bez výjimky se dotýká sekundární dopad konfliktu, což jsou právě energie a jejich cena. České a slovenské miliardáře tak vedle dopadů energetické krize na jednotlivé obory zajímá

i téma mnohem důslednějšího oddělení privátního majetku od toho podnikatelského a jeho efektivnější ochrana. Soustředí se také na geografické řízení finančních rizik. Nad to řeší i problémy nesouvisející s konfliktem – třeba předávání byznysu z generace na generaci, motivaci klíčových zaměstnanců a v neposlední řadě výchovu správců majetku, což je obor v našem regionu opomíjený.

Digitální ekonomika ovlivňuje i služby, které poskytujete. Majitelé těchto firem začínají pronikat i v Česku mezi nejbohatší. Jaké trendy teď v této oblasti sledujete?

Tlak na digitalizaci v jakékoli formě je enormní. Aby firmy udržely krok s dobou, je nutné, aby měly povědomí o technologických inovacích, sledovaly nejnovější trendy a naučily se s nimi pracovat a strategicky je využívat. Více než dříve je dnes důležité monitorovat, analyzovat a efektivně využívat data. Ta se mohou měnit ze dne na den. Tlak na digitalizaci v jakékoli formě je enormní. Aby firmy udržely krok s dobou, je nutné, aby měly povědomí o technologických inovacích, sledovaly nejnovější trendy a naučily se s nimi pracovat a strategicky je využívat. Více než dříve je dnes důležité monitorovat, analyzovat a efektivně využívat data. Ta se mohou měnit ze dne na den. Inflace, znovu i ceny energií, dopady úvěrové politiky centrální banky a další faktory promlouvají prakticky do všech odvětví byznysu a stále mění podmínky. Pokud chcete za těchto okolností obstát, je třeba se rozhodovat na základě kvalitních analýz dat. Digitalizaci a datovou analýzu tak považují za jedny z nejdůležitějších faktorů, jak dnes udržet firmu na cestě k prosperitě.

Jak předpokládáte, že se bude zvyšovat podíl digitální ekonomiky na celkovém bohatství Česka?

V době pandemie významně rostl segment e-commerce, u něho ale pozorujeme poslední měsíce sestupný trend. Souvisí to opět se současnou situací, kdy lidé začínají šetřit. Naopak rostou technologické start-upy v oblasti logistických softwarů s vazbou na e-commerce. Firmy tak hledají cesty k úspoře vstupních nákladů, aby kompenzovaly ztráty z poklesu tržeb. Rostoucí trend zaznamenáváme stále také v technologických oblastech a ve fintechu. U těchto oborů očekáváme růst i v horizontu dalších měsíců.

Advokátem jste už přes dvacet let. Jak se za tu dobu proměnila česká byznysová elita?

Po divokých 90. letech se čeští podnikatelé naučili rozvíjet svůj byznys ve vyspělém tržním prostředí, a to nejen v Česku a na Slovensku, ale stále úspěšnější jsou také ve světě. Zároveň nastává čas, kdy se generace podnikatelů, kteří vybudovali úspěšné firmy po roce 1989, dostává na vrchol produktivního věku a akutně řeší, komu je předat. Spolupráce s novou generací podnikatelů a startupistů je pro mě zároveň mimořádně inspirativní. Je to generace, která už běžně studovala a pracovala v zahraničí. Vyrstli z nich špičkoví odborníci s inovativními nápady, kteří mají světové úspěchy. V některých oborech, zejména v IT,

JAROSLAV HAVEL – Řídící partner advokátní kanceláře *Havel & Partners*. Věnuje se komplexnímu poradenství v oblasti rozvoje a strategického řízení velkých rodinných a jiných nejvýznamnějších českých a slovenských soukromě vlastněných firem, zejména plánování následnictví a správě a ochraně majetku a investic. V těchto oblastech dlouhodobě sleduje světové trendy a zavádí je na český a slovenský trh profesionálních služeb. V roce 2008 založil na česko-slovenském trhu první specializovaný tým zaměřený na služby pro privátní klienty, který dnes čítá 35 právníků a daňových poradců a je největší v regionu střední Evropy.

jsou české anebo i slovenské firmy skutečně na špičce a některé udávají i trendy ve světě.

V byznysu se stále častěji prosazují i ženy. Vnímáte i vy jako právní a daňový poradci tento trend?

V zahraničí už se o přesunu bohatství do rukou žen mluví dlouho. Je to téma pro elitní poradenské společnosti a finanční instituce, které ženám přizpůsobují na míru své služby, produkty i marketingové aktivity. Naše kancelář dlouhodobě tyto zahraniční trendy sleduje, vyhodnocuje jejich dopady a řadu z nich uplatňuje v lokálním prostředí. Vypracovali jsme pro Česko a Slovensko na tento významný fenomén unikátní studii, která otvírá diskusi, co budou tyto změny znamenat nejen pro oblast poradenských služeb, ale i pro celou

společnost. Očekáváme totiž, že i u nás se bude v následujících letech přesouvat nezanedbatelná část bohatství do rukou žen.

Proč je důležité se zaměřit na téma přechodu bohatství do rukou žen?

Ženy stále častěji podnikají, budují úspěšné firmy, prosazují se v čele firem, vzdělávají se. Díky tomu zvyšují hodnotu svého majetku, navíc řada z nich také majetek dědí po manželech nebo rodičích či získává například při rozvodu. V naší studii jsme na základě detailní analýzy majetkových a rodinných poměrů nejbohatších Čechů a Slováků a největších rodinných firem zjišťovali, jak by vypadal tzv. náhlý přechod majetku z generace na generaci podle zákona. Ačkoli jde o čísla vypovídající jen o konkrétních omezených skupinách, náš model potvrdil, že by v krajním

případě až 70 procent majetku mohlo přejít v další generaci do rukou žen. Je proto zcela jistě nutné uvažovat o ženách jako o potenciálních vlastnicích nezanedbatelné části bohatství. A to i proto, že mají ve srovnání s muži specifické potřeby.

V čem se liší přístup mužů a žen k majetku?

Podle zahraničních studií i našich zkušeností ženy neinklinují k rizikovým investicím a upřednostňují spíše konzervativnější ochranu kapitálu. Investují dlouhodobě a v souladu se svými cíli a názory. Zohledňují například environmentální nebo sociální aspekty a podporují také další ženy. Mužům naopak nevádí u investic riskovat a mají tendenci klást větší důraz na čistou efektivitu. Rozhodují o investicích na základě výkonnosti.

V jakých oblastech radíte nejčastěji movitým klientkám?

Pro mnoho žen už teď je nebo v blízké budoucnosti bude velkou výzvou to, jak s vlastním majetkem nakládat, spravovat jej a rozhodovat o něm. Kontinuálně se zvyšuje poptávka po profesionálním zastupování v ženami řízeném podnikání. Přesun bohatství směrem k ženám vnímáme jako součást širšího a v západním světě známého fenoménu transferu majetku od budovatelů ke správcům.

Co přesně přesun majetku od budovatelů ke správcům obnáší?

Zatímco dosud podnikatelé budovali velmi úspěšné firmy a v souvislosti s jejich růstem enormně zvyšovali své bohatství, jejich následovníci, z nichž v mnoha případech to budou právě ženy, se budou snažit majetek udržet a dál ho úspěšně spravovat tak, aby jeho výnosy dlouhodobě zajistily rozšiřující se rodiny. To zřejmě nepovede k tak silnému růstu firem jako v raných dobách jejich budování. Efektivní správa nabytého privátního majetku se tak bude více sblížovat s trendem správy rodinných firem prostřednictvím family office soustav spravovaných profesionálním managementem. Klíčovou kontrolní roli bude mít samozřejmě dál rodina. JAN NOVOTNÝ